

Smederij voor de geest

Jeugd trekt weg uit de dorpen. Het is één van de spookbeelden. In werkelijkheid zetten veel jongeren zich in voor hun gemeenschap.

door **Stefan Gillissen**

Tergend langzaam stijgt de Boyeweg, bijna onzichtbaar, de hoogte in richting Ulvend. Een onzichtbare sloper.

Toch rent Jonathan Wanders bijna dagelijks over de weg die toegang biedt tot de heuvels - en soms adembenemende uitzichten - rond Noorbeek. Zoals op Kattenroth, hoogste punt van zijn ronde. Een spectaculair beeld openbaart zich, 360 graden rond. De Sint Bridigakerk is in de diepte weggezakt, het dorp zonnebaadt in zijn natuurlijke vissenkomp. De Voerstreek lonkt aan de overkant.

Tijdens een wandeling praat Wanders over zijn jeugd, werk en het dorp. „Ik ren om mijn hoofd leeg te krijgen, ruimte te maken voor ideeën. Het heeft altijd in mijn karakter gezeten. Als ik snel van a naar b kan, dan doe ik dat. Ik geniet van de wind in mijn haren, de ervaring van snelheid.” Zijn ouders Math en Hanny zien dat aanvankelijk met lede ogen aan. Ze verliezen hun eerste kind. „Misschien dat ze mij daarom wilden beschermen.”

Het is David, eerstgeborene, die na zes maanden overlijdt. Vader Math, kunstsmid, verwoordt dat: „Als ik in de winter naar buiten moet om staal te halen, overvalt het me. Het ijzer is nauwelijks op te pakken. Dan voel ik weer de hand van David. Zó koud. Daar is bevroren staal niets bij.”

In 2007 is Math bij zijn zoon. Honderden mensen bezoeken de smidse, avondwake en de uitvaart. Velen volgen de mis op de trappen voor de kerk, de rij sluit pas op de openbare weg. In de weken na de begrafenis, zoekt het gezin de weg naar boven. Zelfs met hulp van vrienden een eenzame taak. Het is de vluchtige zekerheid van een dorp ten voeten uit. Nooit alleen, toch op jezelf aangewezen.

„Ik denk elke dag aan mijn vader, maar het hindert me niet”, zegt Jonathan. „Het leven is te kort om stil te staan. Ik rond mijn master in architectuur af en werk hard voor mijn bedrijf. Ik wil mensen enthousiast maken en stimuleren, zet mijn creativiteit in om geluk te creëren.”

De Noorbeekenaar houdt zich bezig met grafisch ontwerpen, design, architectuur en landschapsinrichting. Het wordt beweerd dat jongeren die carrière willen maken, het dorp achter zich laten. Maar volgens Wanders heeft het dorp voordelen. „Het is een goedkope vestigingsplaats en de ligging - in het hart van de euregio - is bijzonder. Er is rust waardoor je kunt ontspannen en de natuur omringt je.”

Vooralsnog is de woonkamer het kantoor, maar de voormalige smederij is als atelier en kantoor in beeld. Die smidse lijkt een barst in de tijd, voor- of achteruit bestaat er niet. Alsof je rondloopt in een polaroidfoto. „Luister eens naar de stilte. Het is een sacrale

Jonathan Wanders op zijn hardlooproute rond het dorp.

foto's **Diana Scheilen**

sfeer, een gebouw met karakter. Dit vind je bijna nergens.” Een goede omgeving helpt bij het smeden van ideeën. Net als het rennen. Wanders werkt aan plannen om het Heuvelland beleefbaar te maken. „Ik wil mensen op een andere manier naar de omgeving laten kijken, een glimlach op hun gezicht krijgen.”

Hij is bijzonder betrokken bij zijn dorp en lid van diverse verenigingen. Zoals Toneelgroep de Bron. Die is dit jaar drie keer genomineerd door de Limburgse Federatie voor Amateurtoneel. „We laten aan de buitenwereld zien wat we als dorp kunnen presteren door samen te werken en hetzelfde doel na te streven.”

Jonathan was voorzitter van de Stichting NoorbeekNatuurlijk, daarvoor heeft hij een website over Noorbeek opgezet. Verder was hij met de stichting aanwezig op de 50-plusbeurs en werd het evenement 'de Smaak van Noorbeek' georganiseerd. Dat was fietsen en wandelen in het dorp en de Voerstreek waarbij restaurants streek-

producten aanboden en mensen konden deelnemen aan workshops en proeverijen. Deze en andere evenementen hadden als doel Noorbeek te promoten. Door de Smaak van Noorbeek raakte hij betrokken bij de campagne Met Fruit Erop Uit van de gemeente Eijsden-Margraten. Die wil haar identiteit versterken door te inves-

teren in de staat en de beleving van het door fruitgaarden gedomineerde landschap. „De plannen waren goed, maar weinig verrassend. Om een publiek aan je te binden moet je prikkelen, vernieuwend zijn.”

Nadat het project een tijd heeft stilgelegen is het door een aantal werkgroepen, bestaande uit diverse ondernemers, weer opgepakt. Op 3 juli wordt de coöperatie Met Fruit Erop Uit opgericht. In principe kan iedereen zich aansluiten. Op dit moment werkt Wanders met illustrator Nadine de Burlett aan de mascotte van het project: het Fruitdiefje. Dat moet kinderen in een vroeg stadium in aanraking brengen met fruit. „Waar komt dat vandaan? Hoe maak je sap? Doel is om onder meer een lespakket voor scholen te maken.”

Door zijn ervaringen kan de Noorbeekenaar de plus- en minpunten van een dorp benoemen. Voordeel is dat iedereen elkaar kent. De lijnen zijn kort en je zou zaken snel kunnen regelen. Naddeel is dat vaak dezelfde groep mensen zich inzet en dat er weinig vernieuwing is. Mensen vinden veel zaken ook te vanzelfsprekend. Dat er weinig draagvlak is, is niet uniek volgens Wanders. Het geldt voor veel kleine gemeenschappen.

Is er hoop voor de toekomst? Volgens Jonathan ligt een nieuwe wereld om de hoek. „We staan op de grens tussen het oude en nieuwe denken. De een houdt vast aan wat hij kent, de ander heeft meer vooruitstrevende ideeën.” Dat botst soms. „Je moet elkaar respecteren en voorkomen dat er een tweedeling ontstaat. Het kan elkaar versterken. Feitelijk wil iedereen hetzelfde doel bereiken, dat moeten we voor ogen houden.”

➔ In deel 3 van de serie: Nieuwe ideeën voor een 'oud' gebied